

ภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬาที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่นและผลการแข่งขันฟุตบอลในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

Coach Leadership and Athletes' Satisfaction Related to Athletes' Performing Behaviors and Game Results in the 27th National Youth Games.

สันติ สิริจินดา
สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬาที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่นและผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่น และผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 (3) เพื่อสร้างสมการทำนายระหว่างภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่น และผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม คือ เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักกีฬาฟุตบอลทีมชายและทีมหญิง ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 จำนวน 432 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกผลการแข่งขัน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นนักกีฬาที่เป็นตัวแทนทีมทีมละ 3 คน รวม 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต

ผลการวิจัยพบว่า

- (1) ภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอน และความพึงพอใจของนักกีฬา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
- (2) ภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอน มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการเล่นของนักกีฬา 3 ด้าน คือ ภาวะผู้นำด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ ด้านมิติผู้นำแบบเผด็จการ และด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย และมีความสัมพันธ์ กับผลการแข่งขันฟุตบอล 4 ด้าน คือ ภาวะผู้นำด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ ด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย ด้านการช่วยเหลือสังคมและหมู่คณะ และด้านผลลัพธ์ด้านบวกหรือการให้รางวัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความพึงพอใจของนักกีฬา มีความสัมพันธ์ กับ

ผลการแข่งขันฟุตบอล 6 ด้าน คือ ความพึงพอใจด้านยุทธศาสตร์ ด้านการปฏิบัติเฉพาะตัว ด้านการสอน และการแนะนำ ด้านการมีส่วนร่วมในงานของทีม ด้านการมีส่วนร่วมด้านสังคม และด้านงบประมาณ และมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการเล่น 7 ด้าน คือ ความพึงพอใจด้านยุทธศาสตร์ ด้านการปฏิบัติเฉพาะตัว ด้านการสอนและการแนะนำ ด้านการมีส่วนร่วมในงานของทีม ด้านการมีส่วนร่วมด้านสังคม ด้านจริยธรรม และด้านงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) ตัวแปรที่ร่วมทำนายภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่น ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{Z} = .726$ (ด้านมิติผู้นำแบบเผด็จการ) + .095 (ด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ) ตัวแปรที่ร่วมทำนายภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอน ที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการแข่งขันฟุตบอลในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{Z} = .317$ (ด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ) + .235 (ด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย) + .215 (ด้านการช่วยเหลือ สังคมและหมู่คณะ) + .191 (ด้านผลลัพธ์ด้านบวกหรือการให้รางวัล)

ตัวแปรที่ร่วมทำนายความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการแข่งขันฟุตบอลในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{Z} = .393$ (ด้านยุทธศาสตร์) + .278 (ด้านการสอนและการแนะนำ) + .311 (ด้านงบประมาณ) + .088 (ด้านการมีส่วนร่วมช่วยด้านสังคม)

ตัวแปรที่ร่วมทำนายความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่น ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{Z} = .658$ (ด้านจริยธรรม) + .152 (ด้านการมีส่วนร่วมช่วยในงานของทีม) + .142 (ด้านการปฏิบัติเฉพาะตัว)

สรุป ภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่น และผลการแข่งขันฟุตบอลในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ฝึกสอนทีมฟุตบอลเยาวชน ควรมีภาวะผู้นำในทุกๆ ด้าน ยกเว้นด้านมิติผู้นำแบบเผด็จการ และควรสร้างความพึงพอใจให้กับนักกีฬา เพราะจะทำให้ให้นักกีฬาประสบความสำเร็จในการแข่งขัน ส่งผลให้นักกีฬามีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการเป็นนักกีฬาที่ดี

Keywords : ภาวะผู้นำ, ผู้ฝึกสอนฟุตบอล, ความพึงพอใจ, พฤติกรรมการเล่น, ผลการแข่งขัน กีฬาเยาวชนแห่งชาติ

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study coach-leadership and athletes' satisfaction. (2) to propose coach-leadership and athletes' satisfaction related to athletes' performing behaviors and game results in the 27th National Youth Games. (3) to

establish the equations of the influences of coach-leadership and athletes' satisfaction affecting the athletes' performing behaviors and game results in the 27th National Youth Games. The mixed methodology was employed. The sample group for the quantitative research was 432 male and female soccer teams players, which selected by purposive sampling. The instrument for data collection was questionnaires on coach-leadership, athletes' satisfaction, athletes' performing behaviors and game results. The statistics employed were frequency, percentage, arithmetic means, standard deviations, Pearson's Product Moment Correlation and Multiple Regression. In addition, the three athletes' team representatives, which 72 athletes were used for the qualitative research methods. Interviewing forms and observation forms were used to collect the data.

The results of the research were as follows: (1) the level of coach leadership and athletes' satisfaction overall was in the moderate level. (2) coach-leadership positive correlated to athletes' performing behaviors in 3 aspects as follows: coach-leadership in training and consultants, dictatorial leadership and democratic leadership. While, coach-leadership correlated to game results in 4 aspects as follows: training and consultants, democratic leadership, community and group supporting, and positive results or rewarding. Both were statistically significant at 0.01. Athletes' satisfaction correlated to game results in 6 aspects as follows: satisfaction in strategies, individual performances, training and consultants, team participation, community participation and budgeting. Also, Athletes' satisfaction correlated to athletes' performing behaviors in 7 aspects as follows: strategies, individual performances, training and consultants, team participation, community participation, ethics, and budgeting. Both were statistically significant at 0.01. (3) The Multiple Regression Analysis and creation of forecasting the equation of athletes' performing behaviors by coach-leadership in the 27th National Youth Games as shown in the following equation of standard score:

$$\hat{Z} = .726 (\text{dictatorial leadership}) + .095 (\text{training and consultants}).$$

It could be forecasting that the game results by coach-leadership in the 27th National Youth Games as shown in the following equation of standard score:

$$\hat{Z} = .317 (\text{training and consultants}) + .235 (\text{democratic leadership}) + .215 (\text{community and group supporting}) + .191 (\text{positive results or rewarding}).$$

It could be forecasting that the athletes' performing behaviors by athletes' satisfaction in the 27th National Youth Games as shown in the following equation of

standard score:

$$\hat{Z} = .658 (\text{ethics}) + .152 (\text{team participation}) + .142 (\text{individual performances}).$$

It could be forecasting that the game results by athletes' satisfaction in the 27th National Youth Games as shown in the following equation of standard score:

$$\hat{Z} = .393 (\text{strategies}) + .278 (\text{training and consultants}) + .311 (\text{budgeting}) + .088 (\text{community participation}).$$

The suggestion from this research were the youth soccer team coach should have leadership in many aspects such as give the training and consultants to athletes, train with democratic leadership which give the opportunity to the athletes to share the opinions for playing format, understand and support to the athletes within problems, give the admires and rewards to athletes. These coach leaderships will support the athletes' success in completions and also appropriated behaviors for the good athletes.

บทนำ

มนุษย์มีความต้องการในการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬา ซึ่งเป็นกระบวนการทางธรรมชาติ ที่ทำให้อวัยวะต่างๆ มีการใช้งานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเพียงพอที่จะทำให้ร่างกายเจริญเติบโต ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของร่างกาย และมีสุขภาพจิตดีขึ้น

กีฬาประเภทหนึ่งที่ได้รับคามนิยมอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก คือ ฟุตบอล ซึ่งถือว่าเป็นเกมที่ยิ่งใหญ่ และสำคัญมาก ไม่ว่าจะป็นด้านผู้ชมหรือผู้เล่น ที่มีความนิยมชมชอบ เพราะฟุตบอลให้ประโยชน์ต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม (ประวิทย์ ไชยสาม. 2525 : 36) ซึ่งประโยชน์หรือคุณค่าจากการเล่นฟุตบอล คือ ทำให้ร่างกายแข็งแรง การทำงานของกล้ามเนื้อและระบบไหลเวียนโลหิตมีประสิทธิภาพ มีการทรงตัวที่ดี มีบุคลิกภาพสง่างาม จิตใจแจ่มใส คลายความตึงเครียด มีความอดทน อดกลั้น มีน้ำใจนักกีฬา มีความพึงพอใจในความสามารถของตนเอง มีทัศนคติที่ดี รู้จักเคารพสิทธิ

ของผู้อื่น รักความยุติธรรม มีความสามัคคี รู้จักการทำงานเป็นทีม มีวินัย เคารพกฎระเบียบของสังคม รู้จักใช้สติปัญญาในการวางแผน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วิเคราะห์สถานการณ์ และมีเหตุมีผล (ประโยศ สุทธิสง่า. 2537 : 10-13) จากประโยชน์ของการเล่นฟุตบอลที่ปรากฏ ทำให้ผู้ปกครองให้การสนับสนุนบุตรหลานของตนให้เล่นฟุตบอลเพื่อพัฒนาร่างกายและจิตใจ ให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดี และยังสร้างโอกาสในการเข้าร่วมทีม และศึกษาต่อในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงที่ให้การสนับสนุนนักกีฬาประเภทนี้ นอกจากนี้ กีฬายังช่วยพัฒนาคุณสมบัติของความเป็นมนุษย์ให้กับเยาวชน คือ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬารู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย อดทนอดกลั้น เสียสละ มีความสามัคคีและการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. 2540 : 1-6) สำหรับเยาวชนที่สนใจเล่นฟุตบอล มีการฝึกซ้อมกับทีมจนมีทักษะในการแข่งขันแล้ว ย่อมมีความสนใจที่จะเข้าสู่การแข่งขัน

ในระดับชาติ เพื่อทดสอบความสามารถของตนเอง และของทีม

การแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ กำหนดให้มีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ในปี พ.ศ. 2554 เป็นการจัดการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 ที่จังหวัดอุดรธานี ซึ่งการแข่งขันฟุตบอล นับได้ว่าเป็นรายการที่เปิดโอกาสให้กับเด็กและเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ได้แสดงออกถึงความสามารถในการเล่นได้อย่างเต็มที่ ซึ่งถือว่า การแข่งขันฟุตบอลในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ เป็นรากฐานที่ดีในการที่จะพัฒนาทักษะในการเล่นฟุตบอลให้ก้าวไปสู่ทีมชาติ

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทีมฟุตบอลเยาวชนประสบความสำเร็จในการแข่งขัน คือ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฝึกสอน ซึ่งผู้ฝึกสอนมีหน้าที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การสร้างวินัย ควบคุมดูแลพฤติกรรม ให้กำลังใจ และสร้างสมรรถภาพในด้านต่างๆ ให้เกิดกับนักกีฬา ตลอดจนการชี้แนะการเล่น และการแข่งขัน เพื่อนำนักกีฬาก้าวไปสู่ผลสำเร็จของการแข่งขัน หรือเล่นกีฬา (พีระพงศ์ บุญศิริ. 2536 : 80)

อีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทีมประสบความสำเร็จ คือ การจัดการด้านต่างๆ เพื่อจูงใจให้นักกีฬาเกิดความพึงพอใจ เพราะพฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ หรือแรงขับเคลื่อน เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2539 : 370)

ฉะนั้นในระหว่างการแข่งขันฟุตบอล ผู้ชมจะเห็นนักกีฬาแต่ละทีม แสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน บางครั้งมีการปะทะกันจนถูกลงโทษด้วยการได้ใบเหลืองและใบแดง ตะโกนใส่กันด้วยถ้อยคำ

ไม่สุภาพ ถกเถียงกันเอง บางครั้งถึงขั้นถกเถียงกับกรรมการ ทะเลาะวิวาทกับทีมคู่แข่งและกองเชียร์ ฝ่ายตรงข้าม ในขณะที่บางทีมเล่นตามกฎ กติกา มารยาท และเมื่อพิจารณาถึงผลการแข่งขันฟุตบอลในแต่ละทีมที่มีผู้ฝึกสอนประจำทีมที่มีคุณลักษณะแตกต่างกัน ก็มีผลการแข่งขันแพ้ ชนะ ในแต่ละรอบแตกต่างกันออกไปด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่นของนักกีฬาและผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงพฤติกรรมของนักกีฬาให้เล่นตามกฎ กติกา มารยาท พัฒนาสมรรถนะในการเล่นกีฬาฟุตบอลของเยาวชน และเป็นแนวทางสำหรับผู้ฝึกสอนนำไปใช้ในการพัฒนาทีมฟุตบอลเยาวชนให้มีคุณภาพ เพื่อให้ประสบความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ

- 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่น และผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27
- 3) เพื่อสร้างสมการทำนายระหว่างภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่น และผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ

ครั้งที่ 27

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่นและผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักกีฬาฟุตบอลทีมชายและทีมหญิง ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 ระหว่างวันที่ 19-31 มีนาคม 2554 ณ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 24 ทีม เป็นนักกีฬาทีมละ 18 คน รวม 432 คน ข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บจากนักกีฬาที่เป็นตัวแทนทีมทีมละ 3 คน รวม 72 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ ภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอน ได้แก่ ด้านการฝึกซ้อมและการให้การแนะนำ, ด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย, ด้านมิติผู้นำแบบเผด็จการ, ด้านการช่วยเหลือสังคมและหมู่คณะ, ด้านผลลัพธ์ด้านบวกหรือการให้รางวัล และความพึงพอใจของนักกีฬา ได้แก่ ด้านยุทธศาสตร์, ด้านการปฏิบัติเฉพาะตัว, ด้านการสอนและการแนะนำ, ด้านการมีส่วนร่วมในงานของทีม, ด้านการมีส่วนร่วมด้านสังคมของทีม, ด้านจริยธรรม, ด้านงบประมาณ ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเล่น และผลการแข่งขันฟุตบอลในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความ

พึงพอใจของนักกีฬาในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 27

2. ทราบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา กับพฤติกรรมการเล่นและผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

3. ทราบสมการทำนายระหว่างภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่นและผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

4. ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ฝึกสอนในการนำข้อมูลไปใช้ สำหรับพัฒนาการฝึกสอนทีมฟุตบอลเยาวชน เพื่อเข้าสู่การแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักกีฬาฟุตบอลทีมชายและทีมหญิง ที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 ระหว่างวันที่ 19-31 มีนาคม 2554 ณ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 24 ทีม เป็นนักกีฬาทีมละ 18 คน รวม 432 คน การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บจากนักกีฬาที่เป็นตัวแทนทีมทีมละ 3 คน รวม 72 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 4 ประเภท คือ แบบสอบถามวัดภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา แบบสัมภาษณ์นักกีฬา แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้ฝึกสอนและนักกีฬาในระหว่างการแข่งขัน และ

แบบบันทึก แบ่งเป็น แบบบันทึกพฤติกรรมการเล่น
ที่นักกีฬาได้ใบเหลืองใบแดง และแบบบันทึกผล
การแข่งขันในแต่ละรอบ

เครื่องมือแต่ละประเภท มีลักษณะ ดังนี้

1. แบบสอบถามวัดภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอน
และความพึงพอใจของนักกีฬา มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อความ
เกี่ยวกับ เพศ ประสบการณ์ในการเล่นกีฬาเยาวชน
และตำแหน่งที่เล่นในทีม

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดระดับความเป็นผู้นำ
ทางกีฬา (LSS) โดยพัฒนาจากแบบวัดความเป็น
ผู้นำทางกีฬา (LSS) ของ Chelladurai, P.& Saleh.
S.D. (1980) และนำมาปรับข้อความบางส่วนเพื่อ
ให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 40
ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะด้านของผู้นำ
ทางกีฬา ได้แก่ 1) ด้านการฝึกซ้อมและการให้การ
แนะนำ จำนวน 13 ข้อ

2) ด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย จำนวน
9 ข้อ

3) ด้านมิติผู้นำแบบเผด็จการ จำนวน 5 ข้อ

4) ด้านการช่วยเหลือสังคมและหมู่คณะ
จำนวน 8 ข้อ

5) ด้านผลลัพธ์ด้านบวก หรือการให้รางวัล
จำนวน 5 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (rating scale) ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
เลือกตอบได้ 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดความพึงพอใจของ
นักกีฬา (ASQ) จากการพัฒนาแบบสอบถามความ
พึงพอใจของนักกีฬา (ASQ) ของ Harold A.

Riemer มีทั้งหมด 7 ด้านจำนวน 26 ข้อ มีลักษณะ
มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ใช้ประเมินความ
พึงพอใจของนักกีฬา 7 ด้าน ได้แก่

1) ด้านยุทธศาสตร์ จำนวน 6 ข้อ

2) ด้านการปฏิบัติเฉพาะตัว จำนวน 5 ข้อ

3) ด้านการสอนและการแนะนำ จำนวน
3 ข้อ

4) ด้านการมีส่วนร่วมในงานของทีม จำนวน
3 ข้อ

5) ด้านการมีส่วนร่วมด้านสังคมของทีม
จำนวน 3 ข้อ

6) ด้านจริยธรรม จำนวน 3 ข้อ

7) ด้านงบประมาณ จำนวน 3 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า (rating scale) ให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
เลือกตอบได้ 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ลักษณะผู้ฝึกสอนที่นักกีฬาต้องการ
มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์ตัวแทน
นักกีฬา โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ 3 ข้อ ได้แก่
นักกีฬารู้สึกอย่างไรกับการเล่นของทีมตัวเองวันนี้
คิดว่าอะไรเป็นปัจจัยที่ช่วยให้การเล่นของทีมวันนี้
ประสบผลสำเร็จ ปัจจัยที่ว่านั้นส่งผลต่อการเล่น
ของทีมในวันนี้อย่างไร

3. แบบสังเกต แบ่งเป็น

3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้ฝึกสอน
ในระหว่างการแข่งขัน ด้านท่าทีของผู้ฝึกสอน การ
ใช้คำพูดเพื่อสื่อสารกับนักกีฬา และการแสดง
ปฏิกริยาต่อทีม

3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการเล่นของ
นักกีฬาในสนาม ด้านพฤติกรรมที่นักกีฬาแสดงต่อ
กันในสนาม การให้ความร่วมมือระหว่างผู้เล่นในทีม

ความสนุกสนานที่นักกีฬามีในการแข่งขัน ความตั้งใจเล่น และการโต้เถียง

4. แบบบันทึก แบ่งเป็น

4.1 แบบบันทึกผลการแข่งขันของแต่ละทีม คือ ชนะได้ 3 คะแนน เสมอได้ 1 คะแนน แพ้ได้ 0 คะแนน

4.2 แบบบันทึกพฤติกรรมการเล่นของนักกีฬาฟุตบอล ที่ได้รับใบเหลืองและใบแดง ที่ได้จากผู้ตัดสิน โดยใบเหลืองคิดเป็น 1 คะแนน และใบแดงคิดเป็น 2 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. นำข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความถี่และร้อยละ

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเกี่ยวกับวัดความเป็นผู้นำทางกีฬา (LSS) และตอนที่ 3 ซึ่งเกี่ยวกับวัดความพึงพอใจของนักกีฬา (ASQ) มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายชื่อ และรายด้าน

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอน ความพึงพอใจของนักกีฬา กับพฤติกรรมการเล่น และผลการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวทำนายที่ดีในการทำนาย พฤติกรรมการเล่น และผลการแข่งขัน

ฟุตบอล มาสร้างสมการทำนายโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นบันได (stepwise multiple regression analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลการแข่งขัน และพฤติกรรมการเล่นของนักกีฬาในการแข่งขันฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 กับภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนและความพึงพอใจของนักกีฬา โดยใช้สูตรของเพียร์สันโปรดักส์โมเมนต์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

3. ทำนายผลการแข่งขันฟุตบอล และพฤติกรรมการเล่นของนักกีฬาฟุตบอล ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27 จากภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอน และความพึงพอใจของนักกีฬาฟุตบอล โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอน และความพึงพอใจของนักกีฬา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเล่นของนักกีฬา 3 ด้าน คือ ภาวะผู้นำด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำด้านมิติผู้นำแบบเผด็จการ และด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย และมีความสัมพันธ์ กับผลการแข่งขัน

ฟุตบอล 4 ด้าน คือ ภาวะผู้นำด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ ด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย ด้านการช่วยเหลือสังคมและหมู่คณะ และด้านผลลัพธ์ด้านบวกหรือการให้รางวัล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความพึงพอใจของนักกีฬามีความสัมพันธ์ กับผลการแข่งขันฟุตบอล 6 ด้าน คือ ความพึงพอใจด้านยุทธศาสตร์ ด้านการปฏิบัติเฉพาะตัว ด้านการสอนและการแนะนำ ด้านการมีส่วนร่วมในงานของทีม ด้านการมีส่วนร่วมด้านสังคม และด้านงบประมาณ และมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการเล่น 7 ด้าน คือ ความพึงพอใจด้านยุทธศาสตร์ ด้านการปฏิบัติเฉพาะตัว ด้านการสอนและการแนะนำ ด้านการมีส่วนร่วมในงานของทีม ด้านการมีส่วนร่วมด้านสังคม ด้านจริยธรรม และด้านงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ตัวแปรที่ร่วมทำนายภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่นในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

ได้สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$\hat{Y} = -1.019 + .748$ (ด้านมิติผู้นำแบบเผด็จการ) + .087 (ด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ)

ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{Z} = .726$ (ด้านมิติผู้นำแบบเผด็จการ) + .095 (ด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ)

ตัวแปรที่ร่วมทำนายภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการแข่งขันฟุตบอลในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

ได้สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$\hat{Y} = -1.932 + .492$ (ด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ) + .340 (ด้านมิติผู้นำแบบ

ประชาธิปไตย) + .321 (ด้านการช่วยเหลือ สังคมและหมู่คณะ) + .290 (ด้านผลลัพธ์ด้านบวกหรือการให้รางวัล)

ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{Z} = .317$ (ด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ) +.235 (ด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย) + .215(ด้านการช่วยเหลือ สังคมและหมู่คณะ) +.191 (ด้านผลลัพธ์ด้านบวกหรือการให้รางวัล)

ตัวแปรที่ร่วมทำนายความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการเล่น ในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

ได้สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$\hat{Y} = .800 + .644$ (ด้านจริยธรรม) + .148(ด้านการมีส่วนร่วมช่วยในงานของทีม) +.120 (ด้านการปฏิบัติเฉพาะตัว)

ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{Z} = .658$ (ด้านจริยธรรม) + .152 (ด้านการมีส่วนร่วมช่วยในงานของทีม) + .142 (ด้านการปฏิบัติเฉพาะตัว)

ตัวแปรที่ร่วมทำนายความพึงพอใจของนักกีฬา ที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการแข่งขันฟุตบอลในการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ 27

ได้สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$\hat{Y} = -1.932 + .492$ (ด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ) + .340 (ด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย) + .321 (ด้านการช่วยเหลือ สังคมและหมู่คณะ) + .290 (ด้านผลลัพธ์ด้านบวกหรือการให้รางวัล)

ได้สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$\hat{Z} = .393$ (ด้านยุทธศาสตร์) +.278 (ด้านการสอนและการแนะนำ) + .311 (ด้านงบประมาณ) +.088 (ด้านการมีส่วนร่วมช่วยด้านสังคม)

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเล่น (การได้ใบเหลือง/ใบแดง) ได้แก่ ตัวแปรด้านมิติผู้นำแบบเผด็จการ และด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ สอดคล้องกับ วิเชียร วิทยอุดม (2548 : 15) ได้กล่าวถึงผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (Autocratic Leaders) หรือที่เรียกว่าการเป็นผู้นำแบบเผด็จการ (Dictators) ยึดถือเรื่องการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้นำเป็นส่วนใหญ่ แสดงตนเป็นผู้นำ และคาดหวังว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะปฏิบัติตามทุกอย่าง ไม่ยอมฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา รวมเอาอำนาจการตัดสินใจทุกอย่างรวมไว้ที่ตนเองเป็นผู้นำที่ชอบใช้อำนาจ (Autocrat) ส่งผลให้นักกีฬามีการเลียนแบบพฤติกรรม นำไปสู่การเล่นที่เด็ดขาด รุนแรง อาจกระทบกระทั่งคู่แข่งจนถูกลงโทษด้วยใบเหลืองและใบแดง

2. ภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนที่สามารถทำนายผลการแข่งขันฟุตบอล ได้แก่ ตัวแปรด้านการฝึกซ้อมและการให้คำแนะนำ ด้านมิติผู้นำแบบประชาธิปไตย ด้านการช่วยเหลือสังคมและหมู่คณะ และด้านผลลัพธ์ด้านบวกหรือการให้รางวัล สอดคล้องกับ เบอร์ริส สกินเนอร์ (Burrhus Skinner) (อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552 : 189-196) ได้แบ่งแรงเสริมออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) แรงเสริมทางบวก (Positive Reinforcement) และ (2) การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) แรงเสริมเป็นตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรมหรือการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นครูที่ดีจะต้องจัดสภาพของการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้รับแรงเสริมเมื่อการเรียนรู้ดีขึ้น และสอดคล้องกับ ธวัช วีระศิริวัฒน์ (2538 : 18) ได้กล่าวถึง ผู้ฝึกสอน

(Coach) ไว้ว่า เป็นผู้ที่มีหน้าที่ และความรับผิดชอบ ในการฝึกกีฬา ให้มีความพร้อมที่จะเล่นหรือแข่งขัน สามารถแสดงความสามารถทางการกีฬาได้อย่างสูงสุด ดีที่สุด โดยการชี้แนะชี้แจงการเล่น และการแข่งขัน เพื่อนำนักกีฬาก้าวไปสู่ความสำเร็จของการแข่งขันหรือการเล่นกีฬาตลอดจนควบคุม และรับผิดชอบมารยาทความประพฤติ พฤติกรรม การแสดงออก คุณธรรมของนักกีฬา ถือว่าพฤติกรรมที่นักกีฬาแสดงออกมาเป็นผลมาจากการสอน ความดีหรือความบกพร่องทั้งหมดที่นักกีฬาแสดงออกมานั้น เป็นความดีหรือความบกพร่องของผู้ฝึกสอน และสอดคล้องกับนิลมนิ ศรีบุญ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีผลต่อความสามัคคี ความพึงพอใจและความสัมพันธ์ กับความสามารถของนักกีฬาในการแข่งขันกีฬาราชภัฏเกมส์ 1999 สรุปได้ว่า ผู้ฝึกสอนกีฬาราชภัฏ ได้นำรูปแบบการตัดสินใจแบบเผด็จการ ไม่ได้ส่งผลในการเพิ่มสมรรถภาพของทีมเท่าใดนัก การให้เหตุผลของหัวหน้าทีมที่มีต่อการเล่นของสมาชิกในทีมเป็นเพียงปัจจัยภายใน กล่าวคือมักจะเกี่ยวกับความสามารถและความพยายามเสียมากกว่าความต้องการและแรงกระตุ้นของตัวนักกีฬาคือการได้รับรางวัลที่มีผลต่อจิตใจ นักกีฬาต้องการการพัฒนาความสามารถ การมองเห็นคุณค่าและมีการเคารพนับถือในตัวผู้ฝึกสอนหรือบุคคลอื่น

3. ความพึงพอใจของนักกีฬาที่สามารถทำนายพฤติกรรมการเล่น ได้แก่ ตัวแปรด้านจริยธรรม ด้านการมีส่วนร่วมในงานของทีม และด้านการปฏิบัติเฉพาะตัวสอดคล้องกับ บุญมา กุลชาติ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของภาวะผู้นำและจริยธรรมทางธุรกิจของผู้จัดการสาขาที่มีต่อผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตร

และสหกรณ์การเกษตร พบว่า ภาวะผู้นำและจริยธรรมทางธุรกิจมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน

4. ความพึงพอใจของนักกีฬา ที่สามารถทำนายผลการแข่งขันฟุตบอล ได้แก่ ตัวแปรด้านยุทธศาสตร์ ด้านการสอนและการแนะนำ ด้านงบประมาณ และด้านการมีส่วนร่วมช่วยด้านสังคม สอดคล้องกับ นกุล โสทธิพันธ์ (: 162-165) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้ฝึกสอนกีฬามหาวิทยาลัย มีโครงสร้างการบริหารเกี่ยวกับกีฬามหาวิทยาลัยต่างกัน ทำให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกีฬามหาวิทยาลัย คุณลักษณะของผู้ฝึกสอนทักษะของผู้ฝึกสอน และบทบาทของผู้ฝึกสอนแตกต่างกัน ส่งผลให้นักกีฬาแต่ละสถาบันมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้ฝึกสอนฟุตบอลเยาวชน ควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำทุกๆ ด้าน คือ ด้านการฝึกซ้อมและให้คำแนะนำ ที่จะทำให้นักกีฬาประสบความสำเร็จในการแข่งขัน และทำให้นักกีฬามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการเป็นนักกีฬาที่ดีในระหว่างการแข่งขัน ด้านผู้นำแบบประชาธิปไตย เพื่อให้ให้นักกีฬาทุกคนมีความรู้สึกที่ตนเองมีส่วนร่วม กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงรูปแบบการฝึกซ้อมและการแข่งขัน เป็นการสร้างความสามัคคีและนำไปสู่ผลงานการแข่งขันที่ดี ควรใช้มิติผู้นำ

แบบเผด็จการในเวลาที่จำเป็นและเหมาะสมไม่ควรใช้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจจะทำให้นักกีฬารู้สึกเครียด และแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในระหว่างการฝึกซ้อมและการแข่งขัน และมีมิติผู้นำแบบเผด็จการมีผลต่อการแข่งขันน้อยมาก ควรมีความเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือแก่นักกีฬา เมื่อนักกีฬาต้องการ ควรมีอารมณ์แจ่มใส ใจเย็น มีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ และพยายามเข้าใจเมื่อนักกีฬา ประสบปัญหา ช่วยแก้ไขสถานการณ์ให้นักกีฬาสามารถผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ จะทำให้นักกีฬามีขวัญและกำลังใจในการเล่นอย่างเต็มที่ควรมีการเสริมแรงทางบวก เมื่อนักกีฬาทำผลงานได้ดี ด้วยการให้คำชมเชย หรือให้รางวัล จะทำให้นักกีฬามีความพยายามมากยิ่งขึ้นในการฝึกซ้อมและการแข่งขัน มีพฤติกรรมในระหว่างการแข่งขันไปในทางที่ดี แต่การให้รางวัลควรให้เป็นบางครั้ง และให้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและผลการแข่งขันของนักกีฬาระดับเยาวชน เช่น ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา โภชนาการสำหรับนักกีฬา จิตวิทยาการกีฬา เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาให้เพิ่มมากขึ้นในทุกๆ ด้าน

2.2 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนกีฬาเยาวชน ให้มีความเป็นมืออาชีพเพิ่มมากขึ้นในทุกด้าน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ฝึกสอนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนานักกีฬาและพัฒนาทีมให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธวัช วีระศิริวัฒน์. (2538). **หลักและการฝึกกีฬา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- นกุล โสทธิพันธ์. (2549). **การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมผู้ฝึกสอนกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิลมนี ศรีบุญ. (2544). **พฤติกรรมของผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีผลต่อความสามัคคี ความพึงพอใจและความสัมพันธ์กับความสามารถของนักกีฬาในการแข่งขันกีฬาราชภัฏเกมส์ 1999**. ดุษฎีนิพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- บุญมา กุลชาติ. (2550). **ผลกระทบของภาวะผู้นำและจริยธรรมทางธุรกิจของผู้จัดการสาขาที่มีต่อผลการดำเนินงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร**. วิทยานิพนธ์ การจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประโยค สุทธิสง่า. (2537). **คู่มือการสอนฟุตบอล**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประวิทย์ ไชยสาม. (2526). **เทคนิคการฝึกฟุตบอล**. กรุงเทพฯ : พุทธบูชาการพิมพ์.
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2536). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.
- วาสนา คุณอภิสิทธิ์. (2540). **ความสำคัญและความเป็นมาของพลศึกษาและกีฬากับคุณภาพชีวิต**. วารสารวิทยาศาสตร์การออกกำลังกายและการกีฬา, 1 (1), 1-6.
- วิเชียร วิทยอดม. (2548). **ภาวะผู้นำ LEADERSHIP**. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2539). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2552). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.